

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

12962 *Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi d'Artà (175a/2020)*

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 15 de desembre de 2021 i d'acord amb l'article 10.1.a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR:

L'informe d'impacte ambiental sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes al municipi d'Artà, en els termes següents:

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

D'acord amb l'article 48.5 de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, «els projectes de ruta senderista s'han de subjectar a avaluació ambiental, i si la ruta discorre per espais naturals protegits s'haurà de sol·licitar també l'informe preceptiu que contempla l'article 21 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)».

Per tant, el projecte s'ha de tramitar com a una Avaluació d'Impacte Ambiental Simplificada i seguir el procediment establert a la secció 2a del Capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del Títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. S'han de complir també les prescripcions de l'article 21 del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que li siguin d'aplicació.

2. Descripció i ubicació del projecte

El projecte pretén la creació de cinc rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorr íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM d'Artà, amb una longitud total de 62,01 km. Es considera la possibilitat que aquestes rutes siguin catalogades en el futur com a Petit Recorregut (PR) o Sender Local (SL). Els recorreguts de les cinc rutes serà el següent:

- Ruta 1 (25,55 km): S'inicia a la Via Verda i es dirigeix cap al nord del terme municipal per la zona de Son Sureda, recorre el camí utilitzat per a la Marató de Muntanya d'Artà, fins a arribar a l'Ermida de Betlem. Des d'aquí comparteix itinerari amb el sender GR 222 fins a l'Alqueria Vella d'Avall ja immers al Parc Natural de la Península de Llevant. Arriba al Morro d'Albarca i a la Torre d'Aubarca torna a enllaçar amb el sender GR 222 seguint tota la franja costanera fins que de nou se separen en cala Mitjana, des d'aquí es dirigeix cap a Cala Mesquida i finalitza el seu recorregut en arribar a Cala Torta.
- Ruta 2 (5,94 km): L'inici del recorregut s'inicia entre Hort de Sa Begura i Sa Talaia, fins que enllaça amb la carretera Ma-3334, única opció viable per a tornar a Artà.
- Ruta 3 (3,13 km): S'inicia a la Via Verda i es dirigeix cap al sud del terme municipal per la zona de Sa Granja, en lleuger, però continu ascens, el traçat es dirigeix cap al Puig de s'Estelrica i pel serral que existeix en aquest, finalitzant el seu recorregut en el límit del terme municipal.
- Ruta 4 (5,25 km): S'inicia a la Via Verda i es dirigeix cap a l'oest del terme municipal per l'hipòdrom fins al Torrent de Sa Farinera.
- Ruta 5 (22,14 km): S'inicia a la Torre d'Aubarca i recorre el Parc Natural de la Península de Llevant, en primer lloc, i la franja costanera situada al nord del terme municipal en segon lloc. Coincideix en el recorregut amb el sender GR 222 i finalitza a la Colònia de Sant Pere.

Les actuacions previstes del projecte es refereixen bàsicament a la senyalització de les rutes. Tant els costos derivats d'aquesta, que es basarà en el manual de senyalització per a senders PR de la Federació Espanyola d'Esports de Muntanya i Escalada (FEDME), com del manteniment dels camins, aniran a càrrec de l'Ajuntament d'Artà. Les actuacions previstes al projecte estan dirigides principalment a la senyalització de les diferents rutes.

De les rutes projectades, es preveu la necessitat d'esbrossar 2 trams intransitables, un de la ruta 1 de 2.337 m i un altre de la ruta 5 de 902 m,

per garantir que ambdues poden ser homologades, així com per garantir la seguretat dels usuaris, atès que els trams afectats es troben ocupats per part de la vegetació existent.

3. Avaluació dels efectes previsibles

D'acord amb el document ambiental, es preveuen els impactes següents, en relació amb les fases d'obres i funcionament del projecte:

Durant la fase d'obres (senyalització de les rutes), els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran un increment del nivell de renou a l'ambient, i la pèrdua de coberta vegetal, derivades de les actuacions de condicionament dels camins, mentre que com a impactes positius es preveu la creació de llocs de feina del sector serveis (logística de les rutes, preparació de documentació...).

Durant la fase de funcionament, els principals efectes adversos sobre el medi ambient seran la pèrdua de coberta vegetal, per tasques de manteniment i per obertura de camins que no formen part de les rutes per part dels senderistes, risc d'incendi forestal per males pràctiques, i compactació i erosió del sòl, mentre que com a impactes positius es preveu la recuperació i conservació de camins i elements patrimonials i culturals d'interès.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

L'òrgan ambiental ha realitzat les consultes següents:

- Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Territori i Paisatge, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Patrimoni, del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca.
- Servei de Costes i Litoral, de la DG de Territori i Paisatge.
- Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei d'Estudis i Planificació, de la DG de Recursos Hídrics.
- Servei d'Aigües Superfícials, de la DG de Recursos Hídrics.
- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei d'Espais Naturals, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius.
- DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball.
- Servei d'Ordenació del Territori i Urbanisme, de la DG de Territori i Paisatge.
- DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització.
- DG de Mobilitat i Transport Terrestre, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Terraferida.
- GOB.
- Amics de la Terra.

En el moment de redactar el present informe, es disposa dels següents informes de les administracions previsiblement afectades i entitats interessades:

- La DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització, amb data 24 de maig de 2021, va informar el següent:

Es posa de manifest que quatre de les rutes proposades es troben afectades per risc d'inundació i tres d'elles per risc d'incendi forestal, però no suposen impediment per al projecte. No existeix cap instal·lació afectada pels riscos definits al RD 840/2015, de 21 de setembre, pel qual s'aproven mesures de control dels riscos inherents als accidents greus en els quals intervenen substàncies perilloses, en tot el municipi.

Tot i això, una vegada vista l'experiència de la ruta del Camí de Cavalls a Menorca i com afecta la permeabilitat de la gent en territoris de difícil accés en situacions d'emergència, convindria incorporar al projecte fites identificatives de la ubicació exacta i que aquestes fossin conegudes pels serveis d'emergència, sobretot en els llocs més inaccessibles. Igualment, convé preveure i estudiar els itineraris que haurien d'utilitzar els serveis d'emergència per arribar a cada fita.

- La Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca, amb data 28 de maig de 2021, va informar el següent:

El present projecte no suposa cap nova intervenció sobre el territori als efectes d'obertura de nous camins públics. Dins l'apartat 2.4.1 del

document ambiental, s'indica que dues de les rutes recorren per espais de rellevància ambiental, concretament es veu afectat el LIC i ZEPA Muntanyes d'Artà i el Parc Natural de Llevant. Dins l'apartat 2.4.2 s'indica que totes les rutes descrites es veuen afectades en algun dels seus trams, per una o varies de les àrees de prevenció de risc definides en el Pla Territorial de Mallorca. Dins l'apartat 2.4.3 s'indica que dues de les rutes (Ruta 1 i 5) recorren en part per zona de Domini Públic Marítim Terrestre.

Dins el projecte no es detecten els plànols a Escala 1/10.000 i 1/50.000 de l'Annex I, indicats dins l'apartat 2.- Cartografia, de la memòria.

- La DG de Mobilitat i Transport Terrestre, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge, amb data 31 de maig de 2021, va informar el següent:

1. Pel que fa a la documentació presentada:

- Es considera que el nivell de detall de la documentació gràfica és insuficient, no podent-se determinar l'estat actual de les rutes que es pretén senyalitzar i, per tant, avaluar la idoneïtat de la senyalització (p. ex. en cas de mal estat del camí hauria de preveure's algun tipus de senyalització que ho indiqui, si és que no es repara el camí/sender).
- No es detalla documentació gràfica de la senyalització (dimensions, forma, infografia, etc., paràmetres importants per determinar la idoneïtat dels preus que es preveuen).
- Tampoc presenta cap plec de prescripcions tècniques que determini les característiques dels elements que es pretenen construir/instal·lar.

2. Pel que fa a l'ús de la infraestructura ferroviària actualment ocupada de forma temporal per la Via Verda Manacor-Artà:

- S'haurien de considerar i preveure, no només mencionar la necessitat de modificar els senders quan es retorni l'ús ferroviari a la línia, les possibles alternatives que tendrien les rutes que transcorren per la via verda.
- S'hauria de preveure a l'anàlisi del manteniment la possibilitat de desmantellament dels trams afectats que comparteixen traçat amb la via verda.

3. Pel que fa a l'anàlisi ambiental:

- Es troba a faltar una estimació d'usuaris en cada una de les rutes per a poder determinar tant les afeccions a l'entorn com el dimensionament d'instal·lacions complementàries, si és que el nivell d'usuaris ho fa necessari.
- Seria convenient determinar de forma clara (reportatge fotogràfic i localització en planta de cada fotografia) com s'ha comentat abans, l'estat actual dels camins per poder determinar l'afecció a l'entorn en cas d'ús.
- No es determina el nivell d'ús públic que actualment tenen les rutes proposades (si es que en tenen).

Es conclou que:

Es considera necessari aclarir els punts indicats anteriorment per a poder realitzar una avaluació adequada de l'actuació prevista i els seus efectes sobre:

- La infraestructura ferroviària afectada.
- L'afluència d'usuaris prevista per a determinar l'efecte d'aquest ús que es pretén potenciar sobre les diverses infraestructures del transport afectades (necessitat de dotació d'aparcament, ampliació dels existents, etc).
- El Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 1 de juny de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

Inform FAVORABLEMENT sobre el projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes, TM Artà, amb la RECOMANACIÓ d'incloure informació sobre la Tortuga mediterrània, Testudo hermanni, a la publicitat i informació de les rutes i el CONDICIONANT esmentat anteriorment sobre establir una àrea de tranquil·litat al voltant dels nius d'àguila peixatera de 500 metres entre els mesos de febrer a agost.

- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge, amb data 4 de juny de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

S'informa favorablement el projecte de l'assumpte. En cas que es procedeixi a la reobertura de la línia ferroviària Manacor-Artà, l'Ajuntament d'Artà haurà d'estudiar rutes senderistes alternatives que no recorren per la futura plataforma ferroviària.

- El Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 4 de juny de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

1. Els cartells de senyalització tipus placa o similar, incorporaran informació relativa a l'elevat risc d'incendi forestal existent, especialment a les rutes que recorren dins terreny forestal. Altrament, es recomana que tant a les marquesines o panells informatius així com als punts d'informació, s'expliqui que es tracta d'una àrea d'elevada recurrència d'incendis forestals, així com d'Alt Risc d'Incendi Forestal.
2. Es considera necessari que es determini en la mesura del possible que el projecte de creació de les rutes senderistes no suposarà un condicionant per se pel que fa a les tasques de manteniment, reparació o restauració que calgui fer a les pistes forestals d'accés a la península de Llevant pel trànsit rodat, especialment pel que fa als vehicles d'emergència per incendi forestal i gestió territorial de la zona.
3. Durant la realització de les obres, caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció (art. 8.2.c).

- El Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, amb data 8 de juny de 2021, va informar el següent:

Aquestes rutes podrien donar lloc a efectes sobre el medi, sobretot erosió i pressió humana. S'ha de tenir en compte l'experiència de la ruta de pedra en sec per tal de prevenir les possibles conseqüències negatives que puguin tenir.

Tot i que, de partida, no s'estableixen nous refugis, albergs, o hotels, s'hauria de tenir en compte que segurament aquesta ruta comportarà la necessitat d'ubicar noves infraestructures d'aquest tipus, o redefinir d'existents per convertir-se en part de la ruta. S'haurien d'establir uns mínims que han de complir aquestes instal·lacions quant a sostenibilitat i d'altres aspectes, donant compliment a l'establert a la Llei 10/2019 entre d'altres. En definitiva, la ruta no ha de servir per augmentar el nombre de turistes, sinó per fer un canvi de model, i això s'ha de marcar des d'un principi, més tendint cap a una remodelació de llocs d'estància, que cap a la construcció de noves infraestructures.

En aquest moment el Consell de Mallorca està elaborant la «Ruta dels Fars», que partirà del municipi d'Artà fins a Calvià. S'haurien de coordinar les rutes senderistes amb la ruta dels fars i la ja existent Artà-Lluc.

Hauria d'haver-hi un treball complementari per incorporar molt d'altres rutes senderistes que pot oferir el municipi i que no estan contemplades en aquest projecte.

- La DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball, amb data 9 de juny de 2021, va informar el següent:

En aplicació de l'aprovació definitiva del Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de Mallorca (PIAT), s'ha de tenir en compte l'article 34 quant als condicionants establerts per a l'execució de la xarxa de rutes senderistes, així com tots els articles i punts que li siguin d'aplicació.

Es conclou que:

La proposta no contradiu la normativa sectorial turística en vigor, i es pot emetre informe favorable.

- El Coordinador de Pedra en Sec i Senderisme - Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca -, amb data 22 de juny de 2021, va informar el següent:

El tècnic que subscriu INFORMA FAVORABLEMENT el Projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes en el municipi d'Artà, condicionat a la retirada del projecte de les rutes 3 i 5, i del traçat de la ruta 1 coincident amb la ruta Artà-Lluc atès que són competència del Consell de Mallorca.

Pel que fa al procediment a seguir per a la creació i senyalització de la resta de rutes que no coincideixen amb la Ruta Artà-Lluc es recorda que d'acord amb la Llei 13/2018 l'Ajuntament d'Artà ha de presentar davant el Consell de Mallorca el projecte de ruta senderista ja aprovat, i que la senyalització i execució de les obres de la ruta senderista no es podran iniciar fins que no es disposi de l'homologació provisional emesa pel Consell de Mallorca.

- El Servei d'Estudis i Planificació, de la DG de Recursos Hídrics, amb data 24 d'agost de 2021, va informar el següent:

Es conclou que:

Atès que la vulnerabilitat a les esclavissades es veurà incrementada, ja que s'incrementarà el pas de vianants, i atès que la instauració de la ruta no suposa en si mateix un increment del risc de contaminació d'aqüífers, sobre el Projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes locals al municipi d'Artà, informem favorablement condicionat al compliment dels següents condicionants:

1. En aquelles àrees afectades per APR d'esclavissades serà necessari senyalitzar l'existència d'aquest risc.

2. En cas que s'editin elements d'informació (punts d'informació, plànols i fulletons) aquests hauran de fer especial esment a què quan les condicions meteorològiques són adverses (sobretot per pluges intenses, forts vents i gelades) el risc és major. Per tant, han de remarcar que no és recomanable transitar per la ruta en aquestes condicions, i que és necessari consultar les previsions meteorològiques.

- El Servei d'Espais Naturals, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 30 de novembre de 2021, va informar el següent:

Consideracions tècniques en relació a l'àmbit del Parc Natural de la Península de Llevant i de l'àmbit del nou PORN i ampliació del Parc Natural de la Península de Llevant

...

5. Ambientament, el recorregut de la ruta 5 incrementa la pressió a trams on el risc d'erosió és molt alt, concretament a la baixada de la torre d'Albarca en direcció a la Font Celada per la zona coneguda com Es Saulonar i a l'espai entre la platja de sa Font Celada i s'Arenalet. El primer tram a més no és recomanable per motius de seguretat, justament a causa de la inestabilitat del terreny.

6. Dins aquesta mateixa ruta 5, el tram entre el refugi de s'Arenalet des Verger, que discorre al llarg del camí d'en Mondoi fins a connectar amb el camí d'Esquena Llarga és limítrof amb la Reserva Natural de Cap Ferrutx, un espai de gran qualitat ambiental i especialment sensible que es classifica com àrea de protecció estricta. A més en el nou PORN de la Península de Llevant, actualment en fase d'elaboració, es preveu l'ampliació de la Reserva natural de Cap Ferrutx, en direcció sud, de manera que la ruta quedaria inclosa en una àrea de protecció estricta, on no serien autoritzables els usos pretesos.

7. En la ruta 5 el projecte preveu una actuació de desbrossament que es localitza en el tram indicat en el punt anterior, activitat que s'ha de descartar pels motius manifestats.

...

Consideracions tècniques en relació amb els espais de la Xarxa Natura 2000

...

4. Ateses les característiques del projecte de disseny, execució i manteniment de rutes senderistes consisteix en la creació de 5 rutes senderistes, en el cas de la ruta 5 es preveu que es puguin donar efectes significatius més enllà del seu entorn immediat, i, per tant, s'adverteix l'existència de circumstàncies especials que justifiquen l'afectació d'aquestes actuacions a la Xarxa Natura 2000 en el tram entre la Torre d'Albarca i el Centre d'Interpretació del Parc Natural de la Península de Llevant, que s'informa com a desfavorable des del parc natural.

Es conclou que:

Per tot això, s'informen desfavorablement les rutes 1 i 5 en el municipi d'Artà, atesos els motius tècnics plantejats. Els trams que han motivat l'informe desfavorable es troben en trams intermedis dels camins, motiu pel qual l'Ajuntament haurà de presentar uns traçats alternatius complets de les rutes a fi que es puguin informar.

A més s'informa favorablement del projecte de disseny, execució i manteniment de les rutes senderistes 2,3 i 4 en el municipi d'Artà, sempre i quan es compleixin les condicions següents:

1. Les rutes proposades, tal com s'indica en el projecte presentat per l'Ajuntament d'Artà, han de discórrer per camins públics o per camins amb dret de pas.
2. Prendre les mesures necessàries perquè els usuaris no prenguin camins alternatius (dreceres) a les rutes senyalitzades.
3. La senyalització vinculada a l'ús públic del LIC i ZEPA, així com a l'àmbit de l'ampliació del Parc Natural de la Península de Llevant, s'ajustarà al Manual de senyalització dels espais naturals protegits de les Illes Balears, que es pot consultar a l'enllaç:

<https://cutt.ly/DYWrPha>

Aquest manual, que no tan sols s'aplica en els espais naturals protegits, sinó també en els espais de rellevància ambiental inclou a l'annex V la referència a la Senyalització per altres entitats, indicant que en el cas que altres entitats diferents del mateix organisme ambiental gestor de les àrees protegides de les Illes Balears requereixi instal·lar senyalització relativa a l'ús públic en aquests espais, hauran d'adoptar obligatòriament les indicacions gràfiques reflectides en el manual. En la franja gris inferior se substituirà el logotip del Govern Balear pel logotip corresponent a l'entitat que promogui l'actuació. Les senyals que se situïn en el Parc natural de la Península de Llevant o que en el futur s'hi integrin haurien de ser conforme al manual esmentat.

4. Els manuals de bones pràctiques i fullets de sensibilització ambiental de les rutes incorporaran els espais protegits de l'ampliació del Parc

Natural de la Península de Llevant i de la Xarxa Natura 2000, així com les espècies i hàbitats d'interès comunitari que es localitzen a les rutes.

5. Es compleixi amb les prohibicions genèriques de l'article 57 de la Llei 42/2007.

6. Es realitzi una recollida selectiva dels residus i es deixi la zona en les mateixes condicions en què estava abans de l'activitat, d'acord amb la Llei 8/2019.

7. No s'emeti música ni s'utilitzi cap mena de megafonia, altaveu o sistema d'amplificació del so, ni cap altre tipus de font sonora que pugui ocasionar molèsties a la fauna, d'acord amb la Llei 1/2007.

8. S'haurà de conscienciar els treballadors que han de realitzar les tasques de condicionament de les rutes, i als usuaris de les rutes, d'estar dins un espai natural protegit amb valors naturals i culturals, per la qual cosa cal respectar les normes de protecció existents, amb especial referència sobre la protecció de tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) inclosa a l'annex II de la Directiva Hàbitats i que d'acord amb la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat queda prohibit matar, danyar, molestar o inquietar les espècies animals.

En relació a la Xarxa Natura 2000, les rutes 2,3 i 4 del projecte no tenen relació directa amb la zona LIC i ZEPa ES0000227 Muntanyes d'Artà, no són necessàries per gestionar-lo i no es preveu que produeixin una afecció apreciable.

5. Anàlisi dels criteris de l'annex III de la Llei 21/2013

S'han analitzat els criteris de l'annex III de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, i es preveu que el projecte pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

1. Característiques del projecte: El projecte pretén la creació de cinc rutes senderistes, el recorregut de les quals transcorren íntegrament per camins públics de terra o asfaltats del TM d'Artà, amb una longitud total de 62,01 km. Les actuacions previstes inclouen la senyalització de les rutes i l'esbrossi de dos trams intransitables, un de la ruta 2 de 1.908 m i un altre de la ruta 4 de 2.120 m, per garantir que ambdues poden ser homologades, així com per garantir la seguretat dels usuaris.

2. Ubicació del projecte: D'acord amb el PTM, la zona d'estudi es troba qualificada majoritàriament com a ANEI, tot i que alguns dels trams de les diferents rutes es troben damunt sòl qualificat com a Sòl Rústic General (SRG), Àrea de Transició (AT) Harmonització, Àrea Rural d'Interès Paisatgístic (ARIP), Àrees de desenvolupament: Sòl Urbà i Urbanitzable, Àrea Natural d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP) i Àrea d'Interès Agrari (AIA) Extensiva Oliverar. L'àmbit d'actuació del projecte es situa majoritàriament dins la Unitat de Paisatge 5 (UP-5) «Península d'Artà». Un tram de la ruta 5 es localitza dins la UP-3 «Badies del Nord».

Alguns trams de les rutes 1 i 5 estan afectats pel LIC i ZEPa «Muntanyes d'Artà» (ES0000227) i pel Parc Natural de la Península de Llevant (ES530007). Així mateix, totes les rutes projectades es veuen afectades en algun dels seus trams per una o diverses de les àrees de prevenció de riscos (APR) definides al Pla Territorial de Mallorca. Així mateix, part de les rutes 1 i 5 es troben afectades per zona de Domini Públic Marítimoterrestre (DPMT).

D'altra banda, a excepció de la ruta 5, totes les rutes tenen trams que discorren per zones de protecció de l'entorn de línies ferroviàries.

Segons el Servei de Protecció d'Espècies, les espècies que es poden veure més afectades per la concentració d'un nombre elevat de persones a les rutes projectades són la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) i l'àguila peixatera (*Pandion haliaetus*).

3. Característiques del potencial impacte: D'acord amb el document ambiental, els impactes negatius de l'execució del projecte es consideren d'intensitat baixa i de caràcter puntual. Durant la fase de funcionament, la major part dels impactes negatius es derivaran de conductes inadequades per part dels usuaris de les rutes. Es preveu minimitzar aquest tipus de conductes amb la implantació de mesures preventives, correctores i compensatòries.

No obstant això, l'execució de la ruta 5 implicarà efectes adversos significatius sobre el medi ambient, atès que incrementarà la pressió a trams on el risc d'erosió és molt alt, concretament a la baixada de la torre d'Albarca en direcció a la Font Celada per la zona coneguda com Es Saulonar i a l'espai entre la platja de sa Font Celada i s'Arenalet. Així mateix, l'execució del tram entre el refugi de s'Arenalet des Verger, que discorre al llarg del camí d'en Mondoï fins a connectar amb el camí d'Esquena Llarga és limitrof amb la Reserva Natural de Cap Ferrutz, afectarà un espai de gran qualitat ambiental i especialment sensible que es classifica com àrea de protecció estricta, on no serien autoritzables els usos pretesos, segons el nou PORN de la Península de Llevant, actualment en fase d'elaboració.

Conclusions de l'informe d'impacte ambiental

Primer: Subjectar a avaluació d'impacte ambiental ordinària el «Proyecto de diseño, ejecución y mantenimiento de rutas senderistas en el municipio de Artà», signat, amb data 26 de març de 2019, pel Sr. Francisco Manuel García Durán, enginyer tècnic forestal, de la consultora AMBIFOREST, S.L. - promotor Ajuntament d'Artà -, d'acord amb els criteris de l'annex III de la Llei estatal 21/2013, de 9 de desembre,

d'avaluació ambiental.

L'estudi d'impacte ambiental (EIA) continuarà com a mínim el que estableix l'article 35 de la Llei 21/2013, en els termes desenvolupats a l'annex VI, ambdós modificats per la Llei estatal 9/2018, així com pel que s'estableix a l'apartat 2 de l'article 21 del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears. S'hauran d'incloure els aspectes mencionats al present informe, que servirà com a document d'abast de l'EIA, i els indicats als informes rebuts de les administracions afectades.

L'EIA ha d'incloure, segons l'art. 21.2 del Decret legislatiu 1/2020, un annex d'incidència paisatgística que identifiqui el paisatge afectat pel projecte, els efectes del seu desenvolupament i, si escau, les mesures protectores, correctores o compensatòries, així com un annex consistent en un estudi sobre l'impacte directe i induït sobre el consum energètic, punta de demanda i les emissions de gasos d'efecte hivernacle, i també la vulnerabilitat davant el canvi climàtic. També, segons l'article 27 d'aquest Decret legislatiu, l'EIA ha d'incloure una avaluació de riscos. Tota la documentació haurà d'anar signada per la persona redactora i col·laboradors.

Tal com preveu l'annex VI. Estudi d'impacte ambiental i criteris tècnics de la Llei 21/2013, es realitzarà un examen multicriteri de les diferents alternatives que resultin ambientalment més adequades, inclosa l'alternativa zero o de no actuació, i que siguin tècnicament viables. Es justificarà la solució proposada en funció de diversos criteris: econòmic, funcional, entre els quals hi ha l'ambiental.

Les alternatives han de ser raonables i tècnicament i ambientalment viables. S'ha d'incloure, per a cada alternativa examinada, la identificació, quantificació i valoració dels efectes significatius previsibles de les activitats projectades sobre la població, la salut humana, la flora, la fauna, la biodiversitat, la geodiversitat, el sòl, el subsòl, l'aire, l'aigua, els factors climàtics, el canvi climàtic, el paisatge, els béns materials, inclòs el patrimoni cultural, i la interacció entre tots els factors esmentats, durant les fases d'execució, explotació i, si s'escau, durant la demolició o l'abandonament del projecte.

Si el pressupost del projecte supera el milió d'euros, es designarà un auditor ambiental. S'hauran d'incloure, al pressupost del projecte i l'EIA, les partides mediambientals de les mesures a aplicar i el seguiment ambiental.

A més, a l'EIA s'hauran de tenir en compte les consideracions següents:

1. S'ha de tenir present la probable inviabilitat ambiental de la ruta 5 del projecte, atès l'informe desfavorable del Servei d'Espais Naturals al seu traçat.
2. Les rutes 1, 3 i, sobretot, la ruta 4 no podran coincidir amb el traçat del tren d'Artà.
3. D'acord amb el Servei d'Espais Naturals, en relació amb les rutes 2, 3 i 4, les quals no travessen espai natural protegit:

- S'hauran de prendre les mesures necessàries perquè els usuaris no utilitzin camins alternatius (dreceres) a les rutes senyalitzades.
- La senyalització vinculada a l'ús públic del LIC i ZEPA, així com a l'àmbit de l'ampliació del Parc Natural de la Península de Llevant, s'haurà d'ajustar a les indicacions del Manual de senyalització dels espais naturals protegits de les Illes Balears, havent de substituir en la franja grisa inferior el logotip del Govern Balear pel logotip corresponent a l'entitat que promogui l'actuació.
- Els manuals de bones pràctiques i fullets de sensibilització ambiental de les rutes hauran d'incorporar els espais protegits de l'ampliació del Parc Natural de la Península de Llevant i de la Xarxa Natura 2000, així com les espècies i hàbitats d'interès comunitari que es localitzen a les rutes.
- S'haurà de realitzar una recollida selectiva dels residus i la zona haurà de quedar en les mateixes condicions en què estava abans de l'activitat, d'acord amb la Llei 8/2019.
- No es podrà emetre música ni cap sistema de megafonia, altaveu o d'amplificació del so, ni cap altre tipus de font sonora que pugui ocasionar molèsties a la fauna, d'acord amb la Llei 1/2007.
- S'haurà de conscienciar els treballadors que han de realitzar les tasques de condicionament de les rutes, i als usuaris de les rutes, d'estar dins un espai natural protegit amb valors naturals i culturals, per la qual cosa cal respectar les normes de protecció existents, amb especial referència sobre la protecció de tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) inclosa a l'annex II de la Directiva Hàbitats i que d'acord amb la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat queda prohibit matar, danyar, molestar o inquietar les espècies animals.

4. S'hauran d'incorporar fites identificatives de la ubicació exacta a cada una de les rutes, les quals hauran de ser informades als serveis d'emergència per al seu coneixement i anàlisi de les vies d'accés.

5. D'acord amb el Servei de Protecció d'Espècies, la publicitat i la senyalització de les rutes haurà d'incloure informació sobre l'estat de protecció de la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), així com sobre la prohibició de la seva tinença i transport, i molèsties intencionades a aquesta espècie. Així mateix, s'haurà d'establir una àrea de tranquil·litat al voltant dels nius d'àguila peixatera de 500 metres entre els mesos de febrer a agost.

6. D'acord amb el Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl:

- Els cartells de senyalització tipus placa o similar, hauran d'incorporar informació relativa a l'elevat risc d'incendi forestal existent, especialment a les rutes que discorren dins terreny forestal. Altrament, es recomana que tant a les marquesines o panells informatius així com als punts d'informació, s'expliqui que es tracta d'una àrea d'elevada recurrència d'incendis forestals, així com d'Alt Risc d'Incendi Forestal.
- En la mesura del possible, el projecte de creació de les rutes senderistes no haurà de condicionar les tasques de manteniment, reparació o restauració que calgui fer a les pistes forestals d'accés a la península de Llevant pel trànsit rodat, especialment pel que fa als vehicles d'emergència per incendi forestal i gestió territorial de la zona.
- Durant la realització de les obres, caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció (art. 8.2.c).

7. D'acord amb el Servei d'Estudis i Planificació, de la DG de Recursos Hídrics:

- En aquelles àrees afectades per APR d'esllavissades s'haurà de senyalitzar l'existència d'aquest risc.
- En cas que s'editin elements d'informació (punts d'informació, plànols i fulletons) aquests hauran de fer especial esment a què quan les condicions meteorològiques són adverses (sobretot per pluges intenses, forts vents i gelades) el risc és major. Per tant, han de remarcar que no és recomanable transitar per la ruta en aquestes condicions, i que és necessari consultar les previsions meteorològiques.

8. Respecte al Pla de Vigilància Ambiental:

- S'han d'incloure uns indicadors clars i específics per fer el seguiment periòdic i objectiu de l'efectivitat de les mesures correctores i preventives a cada una de les fases del projecte. A més, d'incloure les actuacions que es duran a terme en el cas que les mesures no obtinguin el resultat desitjat.
- S'han d'incloure els terminis de realització dels informes ordinaris de seguiment ambiental.
- S'ha de trametre a la CMAIB el Pla de Vigilància Ambiental una vegada esmenat amb les indicacions dels punts anteriors, en un termini de tres mesos des de la publicació de la resolució de l'expedient, per a la seva revisió i abans de l'inici de les obres.

D'altra banda, es recomana la coordinació d'aquestes rutes senderistes amb la ruta dels fars del Consell de Mallorca.

Així mateix, es recorda que:

- Atès que alguns trams de les rutes projectades afecten DPMT, s'haurà de disposar, si s'escau, de les autoritzacions pertinents.
- Segons el Servei d'Espais Naturals, no queda acreditat si el tram intermedi de la ruta 1, entre la torre d'Albarca i el refugi d'Albarca, existeix dret de pas o es tracta d'un camí públic. En cas que s'hagin d'adquirir drets sobre els terrenys, s'indicarà expressament i s'inclourà en la memòria econòmica.
- S'ha de donar compliment a les previsions de la Llei 13/2018, de 28 de desembre, de camins públics i rutes senderistes de Mallorca i Menorca, que siguin d'aplicació.
- S'haurà de complir amb les prohibicions genèriques de l'article 57 de la Llei 42/2007.

Atès que a l'avaluació ambiental simplificada ha quedat acreditat que la ruta 2 no suposa un impacte ambiental significatiu, aquesta queda exclosa del procediment d'AIA ordinària, sempre que es mantengui el seu traçat i es compleixin els condicionants descrits anteriorment. Les rutes 1 i 3 queden també excloses de l'AIA ordinària, sempre que aquestes no facin servir el traçat del tren d'Artà i es compleixin els condicionants descrits anteriorment.

D'acord amb l'article 36 de la Llei 21/2013 l'òrgan substantiu sotmetrà el projecte i l'estudi d'impacte ambiental a informació pública durant un termini no inferior a trenta dies, mitjançant la publicació al BOIB i si escau a la seva seu electrònica. En l'anunci de l'inici de la informació pública, l'òrgan substantiu, inclourà un resum del procediment d'autorització del projecte amb la informació mínima que assenyalava l'art. 36.2 de la Llei 21/2013.

A més, tal com es preveu a l'article 37 de la Llei 21/2013, simultàniament al tràmit d'informació pública, l'òrgan substantiu consultarà a les administracions públiques afectades i a les persones interessades. Es considera que s'han de realitzar les consultes següents:

- Direcció Insular de Medi Ambient, del Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Territori i Paisatge, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Patrimoni, del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca.
- Servei de Costes i Litoral, de la DG de Territori i Paisatge.
- Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei d'Estudis i Planificació, de la DG de Recursos Hídrics.
- Servei d'Aigües Superficials, de la DG de Recursos Hídrics.

- Serveis Ferroviaris de Mallorca, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Protecció d'Espècies, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei d'Espais Naturals, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius.
- DG de Turisme, de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball.
- Servei d'Ordenació del Territori i Urbanisme, de la DG de Territori i Paisatge.
- DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització.
- DG de Mobilitat i Transport Terrestre, de la Conselleria de Mobilitat i Habitatge.
- Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Terraferida.
- GOB.
- Amics de la Terra.

Aquesta resolució només ha avaluat els paràmetres ambientals del projecte sense valorar altres punts de vista tant de gestió com territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació, atès que aquests no es troben a l'annex III de la Llei 21/2013 sobre els criteris mencionats en l'article 47.2 per determinar si un projecte de l'annex II s'ha de sotmetre a l'avaluació d'impacte ambiental ordinària.

Segon. El present informe ambiental, que actua com a document d'abast, es publicarà al Butlletí Oficial de les Illes Balears (BOIB) i a la seua electrònica de la CMAIB, d'acord amb el que disposa l'article 47.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. A més, es donarà compte al Ple de la CMAIB i al subcomitè d'Avaluació d'Impactes Ambientals (AIA).

Tercer. L'informe d'impacte ambiental no ha de ser objecte de cap recurs, sense perjudici dels que, si s'escau, siguin procedents en la via administrativa o judicial davant de l'acte, si s'escau, d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 47.6 de la Llei 21/2013.

Palma, 15 de desembre de 2021

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

